

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรค เอส แอล อี

กัญญา จันทร์ใจ* พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

ธิราภรณ์ จันทร์ตา** Ph.D. (Nursing)

อรสา พันธุ์ภักดี*** พย.ด.

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคเอส แอล อี ปัจจัยที่นำมาศึกษาคือ ปัจจัยด้านรายได้แก่ จำนวนชนิดยาที่รับประทานต่อวัน จำนวนเม็ดยาที่รับประทานต่อวัน ความถี่ในการรับประทานต่อวัน การรับรู้การเกิดอาการข้างเคียงจากยา ปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคเอส แอล อี และการใช้ยาและความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วย ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอส แอล อี การรับรู้ประโยชน์ของการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ และการรับรู้อุปสรรคต่อการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเอส แอล อี จำนวน 160 ราย ที่มาตรวจที่แผนกตรวจผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลรามธิบดี ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามปัจจัยด้านยาและความสม่ำเสมอในการรับประทานยา แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเอส แอล อี และการใช้ยา และแบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติบรรยาย และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เนอตันสเปียร์แมน ผลการวิจัยพบว่า ความสม่ำเสมอในการรับประทานยา ความรู้เรื่องโรคเอส แอล อี และการใช้ยา การรับรู้ความรุนแรงเกี่ยวกับโรคเอส แอล อี และการรับรู้ประโยชน์ของการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก ส่วนการรับรู้อุปสรรคของการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมออยู่ระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์พบว่า ความรู้เรื่องโรคเอส แอล อี และการใช้ยา และการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอส แอล อี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสม่ำเสมอในการรับประทานยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการรับรู้อุปสรรคในการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสม่ำเสมอในการรับประทานยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอส แอล อี และการใช้ยา และความรุนแรงของโรค และลดอุปสรรคในการรับประทานยา เพื่อให้ผู้ป่วยรับประทานยาสม่ำเสมอและส่งผลดีต่อควบคุมโรค

คำสำคัญ: โรคเอส แอล อี ความรู้เรื่องโรคและการใช้ยา การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้อุปสรรค ความสม่ำเสมอในการรับประทานยา

*รักษาการหัวหน้าหอผู้ป่วยพิเศษสิริกิติ์ 9/2 ฝ่ายการพยาบาลศูนย์การแพทย์สิริกิติ์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่) โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

**Corresponding author, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
E-mail: tiraporn.jun@mahidol.ac.th

***รองศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

Factors Related to Medication Adherence among Patients with Systemic Lupus Erythematosus

Kunya JunJai* M.N.S. (Adult Nursing)

Tiraporn Junda** Ph.D. (Nursing)

Orasa Panpakdee*** D.N.S.

Abstract: The objectives of this descriptive research were to examine factors related to medication adherence among patients with systemic lupus erythematosus (SLE). These were medication factors which included the number of drugs, the amount of tablets, frequency of medication taken, and patients' perceptions on medication's side effects of treatment of SLE. Other factors were patients' knowledge about SLE and medication usage, and health belief variables, which were perception on severity of SLE, perception of the benefits, and perception of barriers for medication adherence. The sample group consisted of 160 SLE patients who had their routine follow-up at the outpatient department of Ramathibodi Hospital, Bangkok, from September to November, 2010. Purposive sampling was used. Four questionnaires were used as research tools, including personal information, medication usage factors and frequency of medication taken, knowledge of SLE and medication usage, and health belief models questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics and Spearman's rank correlation. Research results showed that patients' medication adherence, patients' knowledge about SLE and medication usage, perceived severity of SLE, and perceived benefits were in the high level, whereas perceived barriers to medication adherence was in the moderate level. Patients' knowledge about SLE and medication usage and perceived severity of SLE were significantly related to patients' medication adherence. Perceived barriers to medication adherence were negatively and related to patients' medication adherence. The results of this study indicated that the knowledge about SLE and medication usage, and severity of disease should be promoted. Reduce barriers to medication adherence will help the patient adherence to medication and disease control.

Keywords: Systemic lupus erythematosus, Knowledge about SLE and medication usage, Perceived severity of SLE, Perceived barriers, Medication adherence

* Acting Head Nurse, Nursing Service Department, Queen Sirikit Medical Center, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University; and Master Student, Master of Nursing Science Program (Adult Nursing), Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

**Corresponding author, Assistant Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, E-mail: tiraporn.jun@mahidol.ac.th

***Associate Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University